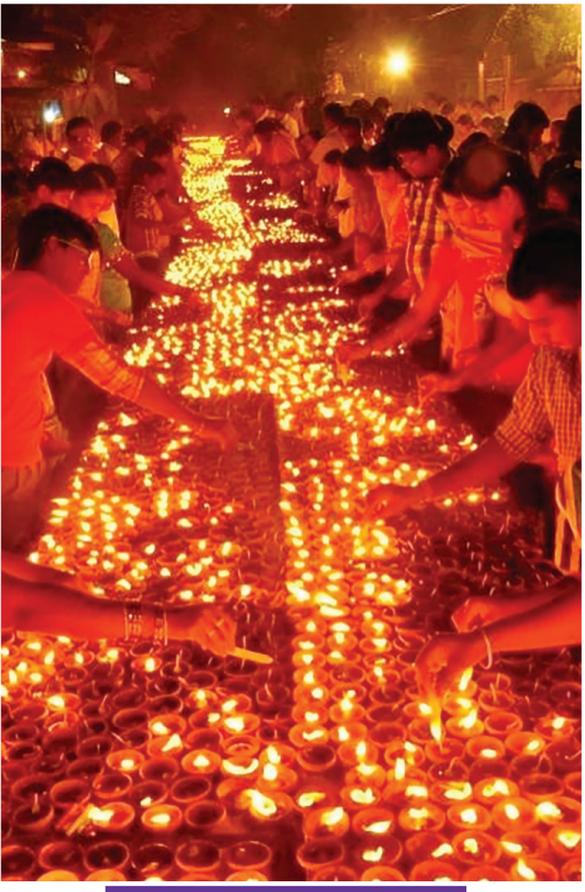

కార్తీక మాసం విశిష్టత

స్నాన, దాన, జపాలు, పూజలు, ఉపవాస వ్రతాలు, దీపాలు వెలిగించడం, వనభోజనాలు వంటి వాటిని చేయడం వల్ల జన్మజన్మల పాపాలను ప్రక్షాళన చేసి అనంతమైన పుణ్యఫలాలను ప్రసాదించే మహిమాన్వితమైన మాసం 'కార్తీకమాసం'. చాంద్రమానం ప్రకారం కార్తీకమాసం ఎనిమిదవది. శరదృతువులో రెండవ మాసం. ఈ మాసంలోని పూర్ణిమానాడు చంద్రుడు కృత్తికా నక్షత్ర సమీపంలో సంచరిస్తూ ఉండడం వల్ల ఈ మాసానికి 'కార్తీకమాసం' అని పేరు వచ్చింది. కార్తీకమాసానికి సమానమైన మాసము లేదు. శ్రీమహావిష్ణువుకు సమానమైన దేవుడు లేడు. వేదముతో సమానమైన శాస్త్రము లేదు గంగాతో సమానమైన తీర్థము లేదు. శివునికి ప్రీతిపాత్రమైన మాసం కార్తీక మాసం. ప్రతి ఏటా దీపావళి వెళ్ళిన మరుసటి రోజు నుంచి అతి పవిత్రమైన కార్తీక మాసం ప్రారంభమవుతుంది. ఈ మాసంలో భక్తులంతా నిత్యం భోజనంకరుని నామాన్ని స్మరిస్తూ ఉంటారు. పురాణ కాలంనుంచీ ఈ మాసం ఓ ప్రత్యేకతను సంతరించుకుంది. హరిహరారులకు ప్రీతిపాత్రమైన ఈ మాసంలో భక్తకోటి యావత్తు కలిసే నిష్ఠతో చేపట్టే నోములకు ఎంతో ప్రాధాన్యం ఉంది. ఈ మాసంలో పాద్యము, చవితి, పాఠము, చతుర్దశి, ఏకాదశి, ద్వాదశి తిథుల్లో శివపార్వతుల అనుగ్రహం కోసం మహిళలు పూజలు చేస్తుంటారు.

కార్తీక సోమవారాలు

ఈ మాస వారాలలో సోమవారానికి ప్రత్యేకత ఉంది. సోమవారానికి చంద్రుడు అధిపతి. దేవతలలో ప్రధముడైన అగ్ని నక్షత్రాలలో మొదటిదైన కృత్తికను అధిపతిగా ఉండటం, చంద్రుడు పూర్ణుడై ఈ నక్షత్రం మీద ఉండటం వల్ల మాసంలోని సోమవారాలకు విశిష్టత కలిగింది. చంద్రుని వారమైన ఈ సోమవారం శివునికి ఎంతో ప్రీతికరమైనది. శైవభక్తులు ఈ మాసంలో ముఖ్యంగా సోమవారాలలో భక్తిశ్రద్ధలతో నియమనిష్ఠలతో శివుణ్ణి ఆరాధిస్తారు. ఈ మాసకాలంలో సూర్యుడయి పూర్వము బ్రహ్మ ముహూర్తంలో నడి స్నానం చేసి హరహరశబ్దం అంటూ శివుణ్ణి స్తుతిస్తూ భక్తి ప్రపంచంలో మునిగిపోతారు. ముఖ్యంగా శైవభక్తులు ఈ మాసములా ఉపవాసముంది శివుడిని పూజిస్తారు. శివ ప్రీతికరమైన సోమవారం రోజు భానోదయం ముందు లేచి స్నానాన్ని కార్యక్రమాల ముగించుకుని, పొడి బట్టలు ధరించి మొదటగా దీపారాధన చేయాలి. అనంతరం శివుడిని కుద్రాభిషేకం చేయించి శివప్రత నియమాలను పాటించాలి. ఈ విధంగా చేయడం వల్ల నిత్యము సిరిసంపదలతో, సుఖశాఖ్యాలతో వర్షిల్లుతారని ప్రబల సమ్మతం. సూర్యుడు తులారాశిలో ప్రవేశించిన నాటి నుండిగా, కార్తీక మాసారంభ దినమైన శుద్ధపాడ్యమి మొదలుకొని ప్రతారంభం చేయాలి. అలా ప్రారంభించే సమయంలో 'ఓ కార్తీక దామోదార! నీకు వందనములు. నాచే ఆరంభించబడే కార్తీక వ్రతాన్ని విప్పుకుండా చేయ'మని అని తరువాత స్నానం చేయాలి. ఆ విధంగా జీవనదికి వెళ్ళి గంగాకు, శ్రీ మన్మథాయణునకు, భైరవడికి సమస్మరించి భైరవజ్ఞును తలదాల్చి మొలకలు నీటిలో నిలువబడి మొదట నంకల్లము చెప్పకొని సూక్తాలను వదిలి, మాజ్జన మంత్రముతోను, అఘమర్షణ మంత్రముతోను, గంగదక్షిణమున శిరస్సున జల్లుకొని అఘమర్షణ స్నానమా ఆచరించాలి. తరువాత సూర్యుడికి అర్చన ప్రదానం చేసి దేవతలకు, రుషులకు, పితృదేవతలకు క్రమ ప్రకారం తర్పణం వదలాలి. అప్పుడది సుస్నానం అవుతుంది. స్నానం చేసిన తరువాత నడితీరము చేరి మూడుదోసిళ్ళు నీరు గట్టుపై పోయాలి.

నదీ స్నానం అత్యుత్తమం

కార్తీకమాసంలో గంగా, గోదావరి, కావేరి, తుంగభద్రాది నదులలో స్నానం చేస్తే అత్యుత్తమం, గంగానది కార్తీకమాసంలో నదులన్నిటిలో ప్రవహించే సన్నిహితమై పుంటుంది. శ్రీ అదినారాయణుడు గోప్పాద మాత్ర ప్రదేశంలో జలములో సన్నిహితమై ఉంటాడని వేదాలు చెప్పుతున్నాయి కాబట్టి సముద్రకామ అయిన నదీ స్నానం అత్యంత పవిత్రమైనది. నదీ స్నానానికి అవకాశము లభించకపోతే కులువలోగాని, చెరువులోగాని, కూపము దగ్గరగాని సూర్యోదయము స్నానం చేయాలి. తరువాత మడిబట్టలను ధరించి ముందుగా భగవంతుని స్మరించుకొనాలి. తరువాత భస్మాన్ని త్రిపుండ్రముగా నుదుట ధరించాలి. లేక గోపీచందనముపైను నుదుట సూర్య పుండ్రముగా వుంచుకోవాలి. తరువాత సంధ్యాసంధనము, బ్రహ్మ యజ్ఞాన్ని ముగించి, నిత్యాగ్రహారాన్ని చేసుకొని దేవతార్చనం చేసుకోవాలి. స్నానతీర్థములోనే కార్తీక పురాణ శ్రవణమును చేయాలి. సూర్యుడు ఆస్తమించే కాలంలో సాయంసంధ్యను పూర్తి చేసినా శివాలయముగాని, విష్ణు ఆలయంలోగాని దీపారాధన చేయాలి. షోడశోపచార పూజావిధానంలో హరిహరులను పూజించి షడ్రసోపితమై, భక్త్యభ్యుత్సాహులతో కూడిన నైవేద్యము పెట్టాలి. ఈ విధంగా కార్తీకశుద్ధ ప్రతిపత్త మొదలు అమావాస్య తుదివరకు నక్షత్రం చేస్తే కార్తీకమాస ప్రతమ పూర్ణమవుతుంది. మరునాడు శక్తివనసంపించి మృత్యుస్థానముతో భూత పుష్టి కావించాలి. కార్తీక మాసంలో సోమవారం శివప్రీతికర సోమవారప్రతమ చేసినవారికి తైలాసంలో శివుని సన్నిధానమునం ప్రాప్తిస్తుంది. సోమవారప్రత విధానం ఎలాంటిది అంటే - సోమవారం నదీ స్నానం చేసి సంపూర్ణంగా ఉపవాసం ఉండి, శివునికి అభిషేకం చేసి రాత్రి మొదటి రూమున భుజించాలి. కార్తీక సోమవారాలు లేదా పౌర్ణమిమాడుగాని లేక ఇతర దినాల్లో అయినా సాయంసమయాలలో దీపాల వెలిగించడం చేస్తే, లేదంటే సువర్ణ నూనెతో గానీ, కొబ్బరి నూనెతో గానీ, నెయ్యికోగానీ, అవిశనూనెతో గానీ, ఇప్పనూనెతో గానీ, లేదంటే కనీసం ఆముదంతోనైనా దీపాన్ని వెలిగించాలి. అంతే కాకుండా కార్తీకమాసంలో దీపదానం చేయాలని శాస్త్రవచనం. కార్తీకమాసంలో ముప్పై రోజులలో దీపం పెట్టలేనివారు శుద్ధద్వాదశి, చతుర్దశి, పూర్ణిమా దినాల్లో తప్పక దీపం పెట్టాలని శాస్త్రవచనం. ఈ విధంగా కార్తీకమాసంలో దీపాలను వెలిగించడం, దీపదానం చేయడం వల్ల నశల జీవరాశులే కాకుండా రాక్షసు, రచ్చలు, వృక్షాలు వంటివి కూడా ముక్తి పొందుతాయని పురాణ కథనం.

- ఏలే మహాదేవ్ నేత
 సీనియర్ జర్నలిస్ట్, కరస్పాండెంట్
 V3 న్యూస్ ఛానల్ & విశ్వభార దిన పత్రిక
 సెల్ .9705646377

హరిహరారులకు ప్రీతికరం... కార్తీక మాసం

మన భారతీయ సంస్కృతిలో కార్తీకమాసం వచ్చింది అంటే ఆ నెల రోజులు పండుగ దినాలే! అందులోను కార్తీకమాసం ఈశ్వరారాధనకు చాలా ముఖ్యమైనది. దేశం నలుమూలలా ఉన్న వివిధ ఆలయాలలో రుద్రాభిషేకాలు, రుద్రపూజ, లక్ష బిల్వరాలతో పూజలు, అమృతానికి లక్షకుంకుమార్చనలు, విశేషంగా జరుపుతూ ఉంటారు. అలా విశేషార్చనలు జరిపే భక్తులకు సదాశివుడు ప్రసన్నుడై కొలసబంకారంలా సంతోషం కలిగిస్తాడు. కాబట్టి ఆ స్యామికి "అశుతోషుడు" అనే బిరుదు వచ్చింది.

మారుమోగే రుద్ర నమకం

సూతముని, 'ఓ ముని పుంగవులారా! క్షణికమైన సుఖభోగాల కోసం పరితపించుతూ, మందబుద్ధులు అవుతున్న మానవులకు 'ఈ కార్తీకమాస ప్రతమ' హరిహరారులకు హిందువుల గృహాలలో 'అదిత్యముందికా విష్ణుగణాధం మహేశ్వరం' అనే పంచాయతన దేవతలను విశేషంగా ఆరాధిస్తారు. ఈ కార్తీకమాస మహాత్వం గురించి పూర్వం నైమిశారణ్య ఆశ్రమములో శౌనకాది మహామునులు అందరికీ సూతమహాముని ఎన్నో విష్ణు భక్తుల చరిత్రలు, విష్ణు మహిమలను వినిపించే సమయంలో, 'ఓ సూతముని శ్రేష్ఠ! కలియుగంలో ప్రజలు సంసార సాగరమునుండి తరింపలేక, అరిషడ్వర్గాలకు దాసులై, సుఖంగా మోక్షమార్గం తెలియక ఎన్నో కఠింకారాలు అనుభవిస్తున్న ఈ మానవులకు ధర్మాన్ని తెలియజేయాలి. ఉత్తమ ధర్మమేది? దేవతలు అందరిలోనూ ముక్తి నొసంగ ఉత్తమ దైవమెవరు? మానవునికి అవసరమయిన ఈ అజ్ఞానాన్ని రూపుమాపి పుణ్యఫలం యిచ్చే కార్యమేదీ? ప్రతిక్షణం మృత్యువు వల్ల వెంటదీపబడే ఈ మానవులకు మోక్షము కలిగించు చక్కని ఉపాయము చెప్పమని కోరారు. ఆ ప్రశ్నలను విన్న

మహిమాన్వితం ప్రదోషకాలం

ఇందులో అత్యంత మహిమాన్వితమైన కాలం ప్రదోషకాలం. సూర్యాస్తమయం అయ్యాక మూడు గడియలు (ఒక గంట) ప్రదోషోపవేషాన్ని ధరించి ఆరంభకాలమే ఈ ప్రదోష సమయం. ఇలా ప్రతి నిత్యం వచ్చే ప్రదోషాన్ని నిత్య ప్రదోషంగా చెప్పారు. కొందరు నిష్ఠాపరులు ఈ కార్తీకమాసములా పుణ్యనదీస్నానం ఆచరిస్తూ ప్రతి నిత్యం హరిహరారులను పూజిస్తూ పగలు అపహృషోకం అంటే వందల ఆహారం, పాలు, పండ్లు స్వీకరించి సాయంత్రం భక్తితో కార్తీక దీపారాధనలు, పూజలు చేసి, నివేదించిన అన్నాన్ని రాత్రి భుజిస్తూ ఉంటారు. ఇలా ఈ కార్తీక ప్రత్యాన్ని నిత్యం ఆచరిస్తారు.ఇక ప్రదోషకాలంలో పరమేశ్వరుడు ఏక కాలంలో రెండు రూపాల్ని ప్రదర్శిస్తూ ఎడమ భాగాన పార్వతి, రెండవ భాగంలో పరమేశ్వరరూపంగా "అర్చనార్య రుద్రుడు" దర్శనమిచ్చే కాలం ఈ ప్రదోషకాలం అంటారు. ఆ ప్రదోష సమయాల్లో ఆ తల్లి "అర్చకులారా"గా అధిరోపించియుండగా పరమేశ్వరుడు పరవశించి తాండవం చేస్తూ ఉంటాడు. ఆ సృష్ట్యాన్ని దర్శించటానికి దేవతలందరూ అక్కడ కొలువుతీరి ఉంటారు! ఆ సమయంలో ఆ తాండవ స్మృత్యానికి అనుగుణంగా సరస్వతి దేవి విజయవాసినీ ఉంటే బ్రహ్మ తాళం వేస్తాడట. శ్రీ మహాశక్తి గానం చేస్తూ ఉంటే శ్రీ హరి మృదంగం వాయిస్తాడట. ఇంద్రుడు వేణునాదంతో పులకించేస్తూ ఉంటాడు! అలాంటి ప్రదోష సమయాల్లో దేవగంధర్వ మహర్షి సిద్ధులందరూ పరమాత్మ స్వరూపాన్ని కొలుస్తూ ఉంటారు. కాబట్టి ప్రదోష సమయాల్లో శివుని ఆరాధిస్తే! శివుని ఆశీస్సులతోపాటు మిగతా దేవతల ఆశీస్సులు కూడా ఏకకాలంలో మనం పొందగలుగుతామని చెబుతారు. ఇంకా మనకు ఆ అర్చనారీశ్వర స్వరూపాన్ని ధ్యానిస్తే! రెండు ప్రయాణాలు లభిస్తాయట. కామం! అంటే కోర్కెలను నియంత్రించే శక్తి, కాలాన్ని అంటే మరణాన్ని జయించే శక్తిని ప్రసాదిస్తాడట! ఇంకా ఈ ప్రదోష దర్శనం సర్వశుభాలను కలుగజేసి, సర్వదారిద్య్ర భాదలను తొలగించి సర్వసంపత్తులు అనుగ్రహిస్తుంది.

అత్యంత విశేషం ఉత్సాహకారం

ఈ కార్తీకమాసంలో అత్యంత విశేషమైనది. ఉత్సాహకారం అంటే శ్రీ మహావిష్ణువు పాలకదలిలో అదిశేషుని పాస్తుపైన ఆషాఢ శుద్ధ ఏకాదశినాడు తనయోగనిద్రను ప్రారంభించి తిరిగి కార్తీక శుద్ధ ఏకాదశినాడు కనులు విప్పి యోగ నిద్ర నుండి మేల్కొన్న రోజుకే ఉత్సాహ ఏకాదశి అనే పేరు. ఆ మరుసటి రోజు ద్వాదశినాడు ముప్పై ముగ్గురు దేవతలతో శ్రీ మహాశక్తి సమేతమై తులసి ధాత్రివనంలో ఉంటాడని చెప్పారు. ఈ ద్వాదశిని క్షీరాబ్ధి ద్వాదశి అంటారు అంటే, పూర్వం కృతయుగంలో దేవదానవులు పాలసముద్ర మధనం చేసిన రోజు. కనుక దీనికి క్షీరాబ్ధి ద్వాదశి అను పేరు వచ్చింది. పాల సముద్రాన్ని చిలికారు కనుక చిల్చు ద్వాదశి అని కూడా అంటారు. కనుక స్త్రీలు ఈ రోజు వారి సౌభాగ్య సంపదల కోసం తులసి ధాత్రి (తులసికోట) దగ్గర విశేష దీపారాధనలు చేసి షోడశోపచారాలతో తులసిధాత్రి లక్ష్మీనారాయణులను పూజిస్తారు. ఆ రోజు దేశం నలుమూలలా ఉన్న ఆలయాలలోని లక్ష్మీనారాయణ మూర్తులను మిరుమిట్ట గొలిపే విద్యుత్ దీపకాంతిలో, బాణసంచాలతో సమీప నదీజాలలో తిప్పోత్సవం నిర్వహిస్తూ ఉంటారు. కార్తీక పూర్ణిమానాడు వరిగడ్డిని వెంటిగా చుట్టి దానిని రెండు స్తంభాలకు కట్టి వెంటిని మూడుమార్లు కాగదాలతో వెలిగిస్తూ వాటి శ్రీంది పార్వతీపరమేశ్వరుల ప్రతిమలను పత్రికలో ఉంచి మూడుసార్లు త్రిప్పి జ్వాలాతోరణ వేడుకుని నిర్వహిస్తారు. అలా హరిహరారులకు ప్రత్యేక ఉత్సవ వేడుకలు నిర్వహిస్తారు. ఇలా ఈ కార్తీకమాస విశేషాలను కొనియాడి చెప్పడానికి సహా-ప్రముఖులు కలిగిన అదిశేషుడు, చతుర్భుజుడైన బ్రహ్మకే సాధ్యం కాదని చెప్పగా, ఇక మానవ మాత్రులమైన మనమెంతో? అని సూతమహాముని చెప్పారు.

దీపారాధన ప్రధానాంశం

మన సంస్కృతిలో ఈ దీపారాధన అనేది ప్రధానాంశం. ఈ దీపదానంలో అభివ్యక్తి ఉత్సాహాత్మకమైనది. మంచినూనె మధ్యమును, ఇప్పనూనె అధమము, ఇతర నూనెలు అదదవల్ల పుట్టిన నూనెలు అధమాతి అధమములు. గెద నేతితో దీపము, వెలిగిస్తే పూర్వ పుణ్యము కూడా సశించి పోతుంది. అదే స్వల్పంగా అభివ్యక్తి కలిపి వెలిగిస్తే దోషములేదని, అలా ఒకటి మొదలు వేయి వరకు దీపాలు వెలిగించుట అంతో శుభప్రథమని వాటి సంఖ్యనుబట్టి వివిధ ఫలితాలు అందిస్తుందని, దీపదాన మహాత్వంలో చెప్పవచ్చును. అలాంటి దీపారాధన పూజామందిరంలో, దేవాలయాలలో గృహప్రాంగణాలలో, తులసి బృందావనంలో, మారేడు, రావి వంటి దేవతా వృక్షాల దగ్గర, పుణ్య నదీతీరాలలో వెలిగించుటం అత్యంత పుణ్యప్రథమని పురాణాలు వర్ణించి చెబుతున్నాయి.

భగవీ హనభోజనము

ఈ మాసంలో సోదరి చేతివంట భగవీ హనభోజనము చేసి యధాశక్తి వారికి కానుకలు అందించుటంతో పాటు, సమీప వసంలో బంధువులు, స్నేహితులతో కలిసి ఉసి రిచ్చెము పూజించి, సాత్విక ఆహారంతో వనభోజనాలు చేస్తూ పుండటం మంచిది. అందువల్ల మన జీవన గమనంలో మంచి ఆహారంతో పాటు అన్నదాన ఫలితం కూడా లభిస్తుంది. అలాంటి మహిమాన్వితమైన ఈ కార్తీకమాసంలో నియమనిష్ఠలతో హరిహరారులను అనునిత్యం ఆరాధిస్తూ 'కార్తీకపురాణ' పఠనం చేస్తే అనంతకోటి పుణ్యఫలం లభిస్తుందని, ఈ పవిత్ర

కృత్తికా నక్షత్రం

కృత్తికా నక్షత్రానికి నక్షత్రాలలో మంచి ప్రాముఖ్యత ఉంది. దేవతలలో ప్రథముడైన అగ్నిదేవుడు ఈ నక్షత్రానికి అధిపతి. అగ్ని నక్షత్రాలైన కృత్తిక, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢలలో మొదటిది కృత్తికవే. వేదకాలంలో సంవత్సరం కృత్తిక నక్షత్రంతోనే ఆరంభమయ్యేది. ఈ నక్షత్రాన్ని అగ్ని నక్షత్రమని అంటారు. అగ్ని ఆరు ముఖాలు కలవాడు. కృత్తికలు కూడా ఆరు

ఈ మాసంలో చెప్పుకోదగ్గ మరో అంశం దీపారాధన. ఈ మాస ప్రారంభం నుండి సూర్యోదయానికి పూర్వము లేచి నదీస్నానం చేసి శుచిగా, పొడిబట్టలు ధరించి దీపారాధన చేయాలి. ఈ మాసంలోనే జ్యాల తోరణాన్ని కొన్ని చోట్ల వెలిగిస్తారు. ఈ కాలములా దేవాలయాలన్నీ దీపాలతో అలంకరించి ప్రజలను ఉత్తేజపరుస్తూ శోభాయమానంగా ఉంటాయి. ప్రతి ఇంటి ముంగిట ఈ మాసాంతం వరకు దీపం వెలుగుతూ ఉంటుంది. కార్తీక మాసంలో స్త్రీలు నదులలో, కోనేటిలలో దీపాలు వదలుతారు. ఈ దీపాలు ఆకాశంలోని చుక్కలాగా ప్రకాశవంతంగా వెలుగుతూ కన్నులపండుగను కలుగజేస్తాయి. ఈ మాసంలో స్త్రీలు దీపాన్ని దానంగా ఇస్తారు. దీని వల్ల వారికి ఎనలేని కీర్తిసా భాగ్యాలు కలుగుతాయని భావిస్తారు. ఈ దీపాలు మనిషిలోని అజ్ఞానమునే చీకటిని తొలగించి జ్ఞానమునే వెలుగుగా నింపుతాయి.

కార్తీక దీపాలు

